

РОЗВИТОК МЕТОДИКИ ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Світлана ДЖЕРЕЛЕЙКО¹, Павло НАГОРНИЙ², Оксана ЛОПАТОВСЬКА³

¹ Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

<https://orcid.org/0000-0002-4018-2481>

e-mail: svetadzereleiko@gmail.com

² Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

<https://orcid.org/0000-0002-3569-2313>

e-mail: p_nagorny@yahoo.com

³ Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

<https://orcid.org/0000-0002-9301-3833>

e-mail: oksana_v_l@ukr.net

У дослідженні розкрито актуальність, по-перше, забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання за сучасних умов; по-друге, використання в таких цілях якнайкращих методичних підходів, що дозволяє забезпечити високу якість управління в цій сфері та від чого в значній мірі залежить фінансова безпека суб'єкта бізнесу. Визначено базисні завдання методики планування фінансової стійкості суб'єкта господарювання, які стосуються складання прогнозного балансу, узагальнення очікуваних змін в активах та пасивах балансу внаслідок виконання всіх планових показників, оцінки ймовірного фінансового стану суб'єкта господарювання протягом та на кінець планового періоду, обґрунтування заходів щодо забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності. На основі даних досліджуваного суб'єкта господарювання складено прогнозний баланс активів і пасивів суб'єкта господарювання на кінець 2022 р. На основі розрахованих даних прогнозного балансу визначено значення планових показників фінансового стану суб'єкта господарювання на 2022 р. Здійснено критеріальну оцінку планових параметрів фінансової стійкості та розроблено плановий баланс грошових потоків суб'єкта господарювання на 2022 р.

Ключові слова: суб'єкти господарювання, фінансовий стан, управління фінансами, фінансова стійкість, планування, методичні підходи, аналізування, забезпечення.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2022-4-4>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Як відомо, ефективність фінансово-господарської діяльності кожного суб'єкта господарювання, сталий та поступальний його розвиток в сучасному ринковому середовищі вимагає попередньої розробки та обґрунтування чіткої стратегії і плану функціонування. В умовах ринкової економіки та самоокупності, конкурентного середовища планування стає головною функцією гарантування належного рівня життєздатності та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Систему планів підприємств входять документи різного характеру – від виробництва до збуту продукції (товарів, Робіт, послуг). Однак, ключовими з них завжди є фінансові показники, а якщо брати коротко- і середньострокові плани, то превалюючим тут слугує збереження гарантовано достатнього рівня фінансової стійкості і платоспроможності суб'єкта господарювання.

Такий висновок можна зробити виходячи з того, що фінансові ресурси є джерелом фінансування всіх заходів та планів суб'єкта господарювання, а в умовах їх нестачі під сумнів об'єктивно ставиться виконання більшості планів. Крім того, фінансова стратегія суб'єкта господарювання охоплює такі види фінансової діяльності суб'єкта господарювання, як формування та використання фінансових ресурсів, фінансове забезпечення операційної та інвестиційної діяльності у відповідності з матеріальними і ресурсними можливостями суб'єкта господарювання, оптимізація структури необоротних і оборотних активів і джерел їх формування, забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання на ринкових засадах, визначення шляхів запобігання кризового стану, забезпечення стабільного ресурсозбалансованого кругообігу виробничих фондів і досягнення високих кінцевих фінансових результатів діяльності та ін.

Таким чином, актуалізується роль і значимість розробки та застосування якісної методики забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання, що є процесом внутрішнього управління фінансовими ресурсами, невід'ємною складовою системи управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання, головною складовою функції планування діяльності і розвитку суб'єкта господарювання.

Крім того, в процесі забезпечення фінансової стійкості також досягаються: ресурсне збалансування повноцінної операційної діяльності; залучення прогнозованих реальних інвестицій; раціональне розміщення та ефективне використання наявних фінансових ресурсів; пошук,

виявлення та ефективне використання додаткових джерел фінансових ресурсів; необхідні передумови фінансової стабільності і конкурентоспроможності; оперативний контроль за грошовими потоками і оперативне реагування на хід виконання фінансового плану; пошук альтернативних рішень на випадок невиконання планових завдань у прогнозованих обсягах.

Саме тому, нові розробки у сфері методики планування, а, відповідно, й забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання актуальні й з позиції ефективного довгострокового управління бізнесом і, що важливіше, ці питання актуальні завжди.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичні засади і практичні аспекти, а також методика аналізування фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання як найбільш комплексної і узагальнюючої характеристики, достатньо детально проаналізовані у дослідженнях І. Бланка [1,с.15-19], М. Заюкової [4,с.98-105], Т. Зубка [5,с.81-88], Н. Фокіна, В. Бокія [12,с.111-114], тоді як у більш концентрованому вигляді, а саме в аспекті проблематики фінансової стійкості, ці ж положення викладено в працях Т. Васильців, О. Ярошка [2,с.132-136], К. Горячевої [3,с.65-67] та інших дослідників.

Концепційні положення, а також методико-прикладні засади управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання стали предметом наукових дискурсів В. Марціна [10,с.26-28], А. Савельєва [11,с.144-152], Ю. Цал-Цалка [13,с.11-18] та інших науковців.

Безпосередньо практичні засади управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання, причому на різних рівнях управління економікою, досліджуються у публікаціях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як В. Куцик [6,с.244-249], Р. Лупак, М. Куницька-Ляш, А. Дідич [15,с.8-15; 7,с.248-252], О. Лісінчук [8,с.51-56], О. Манойленко [9,с.60-63] та інші.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Разом з тим, методика і аналізу, і планування фінансової стійкості суб'єктів господарювання не є константою, а постійно змінюється, вдосконалюється. Ті суб'єкти бізнесу, які здатні оперативно розробити і впровадити у власну господарську практику сучасні методики забезпечення фінансової стійкості, зможуть на кращих засадах уберегти власну фінансову безпеку, створити умови для тривалої життєздатності, а також перемагати в конкурентній боротьбі. Відтак, методика планування фінансової стійкості суб'єктів господарювання потребує свого постійного розвитку й удосконалення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є удосконалення методики планування фінансової стійкості суб'єктів господарювання шляхом розробки та апробації відповідного авторського підходу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У методиці планування та надалі – забезпечення належного фінансового стану суб'єктів господарювання завершальним етапом якраз і є планування фінансової стійкості шляхом складання прогнозного балансу активів і пасивів на кінець планового періоду. Водночас, необхідність складання прогнозного балансу зумовлена потребою передбачити фінансовий стан суб'єкта господарювання (включаючи показники фінансової стійкості та платоспроможності) як на кінець, так і протягом планового періоду з врахуванням змін в активах і пасивах, які відбудуться під впливом виконання показників попередніх розділів фінансового плану.

Метою складання прогнозного балансу є визначення структурних змін в активі і пасиві балансу на кінець планового періоду за умов виконання передбачуваних показників фінансового плану, оцінка їх впливів на фінансовий стан суб'єкта господарювання та запобігання його погіршенню.

До завдань складання прогнозного балансу суб'єкта господарювання відносяться:

- 1) узагальнити очікувані зміни в активі та пасиві балансу внаслідок виконання всіх планових показників;
- 2) оцінити ймовірний фінансовий стан суб'єкта господарювання протягом та на кінець планового періоду;
- 3) вжити заходів щодо забезпечення підприємству передумов фінансової стабільності (фінансової стійкості, платоспроможності, кредитоспроможності та ліквідності боргових зобов'язань).

Додамо, що саме за умов забезпечення фінансової стабільності стає можливим ритмічний кругообіг виробничих фондів суб'єкта господарювання, виконання підприємством прогнозованих обсягів операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, отримання прибутку для економічного і соціального розвитку суб'єкта господарювання. Крім того, фінансова стійкість формує імідж підприємству, створює сприятливі передумови для ділових відносин з партнерами, що в ринкових умовах є суттєвим чинником конкурентоспроможності.

Основними етапами складання прогнозного балансу є: 1) визначення його форми і змісту; 2) розрахунок очікуваної величини статей активу і пасиву балансу; 3) ув'язування статей активу і пасиву балансу; 4) критична оцінка прогнозних даних балансу; 5) розробка заходів щодо забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

У таблиці 1 наведено прогнозний баланс активів і пасивів суб'єкта господарювання на кінець планового періоду. Як видно з таблиці, загальна сума активів суб'єкта господарювання згідно планових показників у 2022 р. має збільшитися на 0,22 %, що стане позитивною тенденцією до збільшення обсягів господарської діяльності суб'єкта господарювання.

При розрахунку величини статей активу балансу суб'єкта господарювання на 2022 р. враховано передбачені планом зміни балансової вартості необоротних активів, зокрема, зменшення залишкової вартості нематеріальних активів, основних засобів та інвестиційної нерухомості, виходячи з розрахунків амортизації, прогнозованих довгострокових фінансових вкладень і т. ін.

Крім того, відбудуться й певні позитивні зрушення в структурі активів суб'єкта господарювання. Так, збільшиться як сума, так і частка оборотних активів (з 1364 млн грн до 1483,6 млн грн, тобто збільшення суми становитиме на 8,77 %, а збільшення частки в загальній сумі активів – на 1,34 %). Причому по оборотних активах збільшення їх суми відбудеться за такими статтями, як готова продукція (у 6,6 р.) та товари (на 34,12 %). Водночас, зменшиться за такими статтями, як виробничі запаси (на 8,3 %), дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (на 3,23 %), дебіторська заборгованість за розрахунками (на 11,76 %) та грошові кошти і їх еквіваленти (на 45,05 %).

Щодо пасивів, то у плановому 2022 р. очікується незначне збільшення суми власного капіталу (на 0,83 %) та зменшення суми поточних зобов'язань (на 7,41 %). Забезпечення останнього є позитивною тенденцією, оскільки сприятиме покращенню ліквідності та платоспроможності суб'єкта господарювання.

Таблиця 1

Прогнозний баланс активів і пасивів суб'єкта господарювання на кінець 2022 р.

Групові статті балансу (розділи)	Значення показника на кінець 2021 р.		Значення показника на кінець 2022 р.		Відхилення планових значень від фактичних	
	Сума, млн грн	У % до підсумку	Сума, млн грн	У % до підсумку	Абсолютне (+/-)	Відносне (%)
1	2	3	4	5	6	7
I. Актив балансу						
1. Необоротні активи	7580,0	84,60	7476,0	82,29	-104,00	98,63
1.1. Нематеріальні активи:						
- залишкова вартість	10,0	0,11	4,0	0,04	-6,00	40,00
- первісна вартість	16,0	0,18	16,0	0,18	-	100,00
- накопичена амортизація	6,0	0,07	12,0	0,13	6,00	у 2,0 р.
1.2. Основні засоби						
- залишкова вартість	6536,0	72,95	6498,0	71,37	-38,00	99,42
- первісна вартість	9702,0	108,28	9805,0	108,28	103,00	101,06
- знос	3166,0	35,33	3307,0	36,91	141,00	104,45
1.3. Довгострокові фінансові інвестиції	295,0	3,29	295,0	3,29	-	100,00
1.4. Інвестиційна нерухомість:						
- залишкова вартість	739,0	8,25	679,0	7,58	-60,00	91,88
- первісна вартість	1154,0	12,88	1154,0	12,88	-	100,00
- знос	415,0	4,63	475,0	5,30	60,00	114,46
2. Оборотні активи	1364,0	15,22	1483,6	16,56	119,60	108,77
2.1. Виробничі запаси	106,0	1,18	97,2	1,08	-8,80	91,70
2.2. Готова продукція	5,0	0,06	32,8	0,37	27,80	у 6,6 р.
2.3. Товари	793,0	8,85	1063,6	11,87	270,60	134,12
2.4. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	62,0	0,69	60,0	0,67	-2,00	96,77
2.5. Дебіторська заборгованість за розрахунками	34,0	0,38	30,0	0,33	-4,00	88,24

1	2	3	4	5	6	7
2.6. Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-
2.7. Грошові кошти та їх еквіваленти	364,0	4,06	200,0	2,23	-164,00	54,95
3. Витрати майбутніх періодів	16,0	0,18	20,0	0,22	4,00	125,00
Баланс	8960,0	100,00	8979,6	100,00	19,60	100,22
II. Пасив балансу						
4. Власний капітал	8162,0	91,09	8229,6	91,85	67,60	100,83
4.1. Статутний капітал	6230,0	69,5	6230,0	69,53	-	100,00
4.2. Пайовий капітал	1752,0	19,55	1752,0	19,55	-	100,00
4.3. Інший додатковий капітал	56,0	0,63	56,0	0,63	-	100,00
1	2	3	4	5	6	7
4.4. Резервний капітал	37,0	0,41	37,0	0,41	-	100,00
4.5. Нерозподілений прибуток	87,0	0,97	154,6	1,73	67,60	177,70
5. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	150,0	1,67	150,0	1,67	-	100,0
5.1. Довгострокові кредити банків	-	-	-	-	-	-
5.2. Інші довгострокові зобов'язання	150,0	1,67	150,0	1,67	-	100,00
6. Поточні зобов'язання і забезпечення	648,0	7,23	600,0	6,70	-48,00	92,59
6.1. Короткострокові кредити банків	103,0	1,15	100,0	1,12	-3,00	97,09
6.2. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	305,0	3,40	360,5	4,02	55,50	118,20
6.3. Поточні зобов'язання за рахунками:	267,0	2,98	139,5	1,56	-127,50	52,25
- з бюджетом	58,0	0,65	50,0	0,56	-8,00	86,21
- з позабюджетних платежів	22,0	0,25	20,0	0,22	-2,00	90,91
- зі страхування	46,0	0,51	18,5	0,21	-27,50	40,22
- з оплати праці	107,0	1,19	50,0	0,56	-57,00	46,73
- із внутрішніх розрахунків	1,0	0,01	1,0	0,01	-	100,00
6.4. Інші поточні зобов'язання	6,0	0,07	5,0	0,06	-1,00	83,33
7. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-	-	-	-
Баланс	8960,0	100,0	8979,6	100,0	19,60	100,22

Передбачені в прогнозованому балансі вільні рядки можуть бути використані при потребі більшої деталізації розділів балансу. В залежності від структури необоротних активів та з врахуванням потреби підвищеного контролю за окремими їх статтями варто передбачати окремі субстатті. Так, в оборотних активах можуть бути виділені планові і непланові оборотні засоби. Планові оборотні засоби можуть бути вказані одним рядком або за номенклатурою статей балансу грошових ресурсів.

Результати розрахунків дають можливість зробити аналітичні висновки щодо зміни величини і структури активів та пасивів і оцінити їх з позицій впливу на фінансову стійкість суб'єкта господарювання. Так, аналізуючи структурні зміни в активі балансу суб'єкта господарювання необхідно звернути увагу на: оптимальність структури активів; динаміку необоротних і оборотних активів у порівнянні з динамікою обсягів обороту від реалізації товарів (робіт, послуг) і величини прибутку від операційної діяльності (за звітний і плановий періоди). Оцінку структурних змін у пасиві балансу суб'єкта господарювання потрібно виконати з урахуванням: достатності власного капіталу для забезпечення фінансової незалежності суб'єкта господарювання; оптимальності структури сукупного капіталу; динаміки джерел формування сукупного капіталу.

Для оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання протягом планового 2022 р. потрібно використовувати такі коефіцієнти: автономії, фінансової залежності, фінансового ризику, довгострокового залучення капіталу, маневрування власного капіталу, нагромадження амортизації, реальної вартості основних засобів, мобільності оборотних активів, забезпеченості запасів і витрат власними коштами, майна виробничого призначення, загальної платоспроможності, проміжної платоспроможності, термінової та абсолютної платоспроможності.

Розраховані значення цих показників наведені в таблиці 2. Результати розрахунків підтверджують раціональність спланованих балансу грошових коштів та загального балансу суб'єкта господарювання, оскільки виконання показників цих планових документів у 2022 р. забезпечить покращення таких коефіцієнтів фінансового стану суб'єкта господарювання, як автономії, фінансової залежності, співвідношення власного і залученого капіталу, інвестування, маневрування власного капіталу, нагромадження амортизації, забезпеченості запасів і витрат власними коштами.

Крім того, прийнятними (порівняно з 2021 р.) залишаються значення таких коефіцієнтів, як довгострокового залучення капіталу, реальної вартості основних засобів, майна виробничого призначення, загальної платоспроможності.

Таблиця 2

Значення планових показників фінансового стану суб'єкта господарювання на 2022 р.

Показник	Планове значення показника у 2022 р.	Оптимальне значення	Значення показника у 2021 р.	Відхилення показника у плановому році до 2021 р.	Висновок за плановим значенням показника
Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу)	0,92	$\geq 0,5$	0,91	0,01	Тенденція позитивна
Коефіцієнт фінансової залежності (концентрації залученого капіталу)	0,08	$\leq 0,5$	0,09	-0,01	Тенденція позитивна
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	11,0	≥ 1	10,3	0,7	Тенденція позитивна
Коефіцієнт інвестування	1,1	≥ 1	1,08	0,02	Тенденція позитивна
Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу	0,018	$\rightarrow \min$	0,018	-	Значення показника прийнятне
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,092	$\rightarrow \max$	0,071	0,021	Тенденція позитивна, необхідно збільшувати частку власного оборотного капіталу
Коефіцієнт нагромадження амортизації	0,34	$\rightarrow \min$	0,33	0,01	Тенденція негативна, необхідно спрямувати фінансові ресурси на оновлення основних засобів
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,73	-	0,73	-	Значення показника прийнятне
Коефіцієнт мобільності оборотних активів	0,13	-	0,27	-0,14	Тенденція негативна, але значення показника прийнятне
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними коштами	0,85	$\rightarrow \max$	0,72	0,13	Тенденція позитивна
Коефіцієнт майна виробничого призначення	0,86	-	0,83	0,03	Значення показника прийнятне
Коефіцієнт загальної платоспроможності (покриття)	2,5	2,0 - 2,5	2,13	0,37	Значення показника оптимальне
Коефіцієнт проміжної платоспроможності	2,34	0,7 - 0,8	0,73	1,61	Значення показника завищене, необхідно зменшувати розмір товарних запасів
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,37	0,1 - 0,2	0,56	-0,19	Значення показника дещо завищене, необхідно зменшувати залишок грошових коштів

Дещо негативною є тенденція до певного погіршення показників «коефіцієнт нагромадження амортизації» та «коефіцієнт мобільності оборотних активів», проте значення цих показників залишаються належними.

Потрібно зауважити, що завищеними (що є негативним) у плановому періоді є значення таких показників фінансової стійкості суб'єкта господарювання, як коефіцієнт проміжної платоспроможності та коефіцієнт абсолютної платоспроможності. Для їх покращення апарату управління підприємством необхідно оптимізувати (зменшити) розміри товарних запасів (передусім у роздрібній торговельній мережі) та зменшити залишки грошових коштів (які, наприклад, можуть бути вкладені у короткострокові фінансові інвестиції). Крім того, з метою покращення такого показника, як «коефіцієнт нагромадження амортизації» підприємству необхідно спрямувати частину вільних фінансових ресурсів на оновлення основних засобів. Проте, вважаємо, що ці завдання доцільно поставити на наступні періоди фінансового планування розвитку суб'єкта господарювання.

Успішне виконання поточного фінансового плану зумовлене налагодженням безперервного процесу кругообороту виробничих фондів шляхом забезпечення бездефіцитного

грошового потоку в часовому вимірі. Оскільки рух виробничих фондів опосередковується рухом грошей, то грошовий потік повинен бути прогнозованим. Тому поряд з визначенням джерел надходження грошових ресурсів та напрямів їх використання за видами діяльності на плановий період, необхідно визначити позитивний і негативний грошові потоки в розмірі окремих часових інтервалів планового періоду і збалансувати їх з таким розрахунком, щоб грошей було ні багато ні мало, а саме стільки, скільки їх потрібно в той, чи інший момент часу. Прогнозований рух грошових потоків досягається в процесі оперативного фінансового планування.

Найбільш важливою табличною формою оперативного фінансового планування є баланс грошових потоків. Представимо його для аналізованого суб'єкта господарювання на плановий 2022 рік у таблиці 3. За результатами розрахунків видно, що фінансовий стан аналізованого суб'єкта господарювання буде стабільним протягом 2022 р. Певне зниження обсягів та ефективності діяльності припаде на початок року (січень – травень) та осінній період (серпень – жовтень). Проте очікується суттєве поживлення у червні - липні, а також листопаді – грудні.

Таблиця 3

Плановий баланс грошових потоків суб'єкта господарювання на 2022 р.

Статті	Значення показника за місяцями планування, млн грн.											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1450	1450	1450	1450	1450	1500	1480	1450	1450	1450	1500	1500
Податок на додану вартість	207,4	207,4	207,4	207,4	207,4	214,5	211,6	207,4	207,4	207,4	214,5	214,5
Акцизний збір	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші вирахування з доходу	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг)	1242,6	1242,6	1242,6	1242,6	1242,6	1285,5	1268,4	1242,6	1242,6	1242,6	1285,5	1285,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	932,4	932,4	932,4	932,4	932,4	964,5	951,6	932,4	932,4	932,4	964,5	964,5
Валовий прибуток (збиток)	310,2	310,2	310,2	310,2	310,2	321	316,8	310,2	310,2	310,2	321	321
Інші операційні доходи	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3
Адміністративні витрати	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8	137,8
Витрати на збут	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9	155,9
Інші операційні витрати	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8	36,8
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	13,0	13,0	13,0	13,0	13,0	23,8	19,6	13,0	13,0	13,0	23,8	23,8
Інші доходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Фінансові витрати	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Інші втрати	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Чистий грошовий потік (наростаючим підсумком)	11,5	23,0	34,5	46,0	57,5	79,8	97,9	109,4	120,9	132,4	154,7	177,0
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	22,3	18,1	11,5	11,5	11,5	22,3	22,3
Податок на прибуток	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	5,6	4,5	2,8	2,8	2,8	5,6	5,6
Чистий прибуток	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	16,7	13,6	8,7	8,7	8,7	16,7	16,7

Крім того, чистий грошовий потік (наростаючим підсумком) становитиме на кінець року 177,0 млн грн. Для забезпечення платоспроможності впродовж всього планового періоду суб'єкту господарювання доцільно скласти платіжний календар з щоденною, щотижневою або подекадною сегментацією грошових потоків, виходячи з виробничої необхідності.

Водночас, розроблені табличні форми та обґрунтовані в їх межах показники узгоджуються між собою, є досяжними та дозволяють суттєво покращити як фінансовий стан суб'єкта господарювання, так і створити передумови для удосконалення як подальшої планової роботи на підприємстві, так і покращити показники ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, забезпечити збільшення їх обсягів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Фінансова стійкість – одна з ключових характеристик суб'єкта господарювання, від якої залежить його здатність до довгострокового функціонування і збереження конкурентних позицій на ринку. Її забезпечення потребує впровадження якісної методики, у тому числі відносно планування параметрів фінансової стійкості суб'єкта бізнесу. Планування фінансової стійкості є однією з найбільш важливих складових системи планування діяльності суб'єкта господарювання, оскільки дозволяє обґрунтувати потребу і структуру суб'єкта господарювання в капіталі для забезпечення виконання планових обсягів операційної та інвестиційної діяльності, її збалансування з реально можливими джерелами формування капіталу у плановому періоді з тим, щоб забезпечити отримання позитивного кінцевого фінансового результату в розмірі, необхідному для подальшого економічного і соціального розвитку суб'єкта господарювання.

Під плануванням фінансової стійкості суб'єкта господарювання необхідно розуміти систематизований розрахунок головних фінансових показників його діяльності на оперативний (поточний) плановий період та вибір оптимальних відповідей до критеріїв оптимальності. Відповідно, методика забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання передбачає визначення системи ув'язаних в часі та просторі та узгоджених з метою і ресурсами заходів і дій, а також відповідних планових показників, спрямованих на виконання місії та цілей діяльності суб'єкта господарювання на відповідному етапі його планового життєвого циклу.

З метою апробації методичного підходу до забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання необхідно скласти плановий баланс, визначити потребу (на плановий період) суб'єкта бізнесу в оборотних та оборотних активах, скласти баланс грошових ресурсів. Перевірку оптимальності показників планового балансу суб'єкта господарювання здійснюють розрахувавши планові значення таких коефіцієнтів фінансового стану: автономії, фінансової залежності, фінансового ризику, довгострокового залучення капіталу, маневрування власного капіталу, нагромадження амортизації, реальної вартості основних засобів, мобільності оборотних активів, забезпеченості запасів і витрат власними коштами, майна виробничого призначення, загальної платоспроможності, проміжної платоспроможності, термінової та абсолютної платоспроможності.

Результати проведених розрахунків підтвердили, що аналізований в дослідженні суб'єкт господарювання має раціональний плановий баланс грошових коштів та загальний баланс, оскільки виконання показників цих планових документів у 2022 р. забезпечить покращення практично всіх коефіцієнтів фінансового стану суб'єкта господарювання. Визначено, що чистий грошовий потік (наростаючим підсумком) становитиме на кінець року 177,0 млн грн, а розроблені табличні форми та обґрунтовані в їх межах показники узгоджуються між собою, є досяжними та дозволяють суттєво покращити як фінансовий стан суб'єкта господарювання, так і створити передумови для удосконалення як подальшої планової роботи, так і покращити показники ефективності фінансово-господарської діяльності, забезпечити збільшення їх обсягів.

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі стосуються удосконалення методики аналізування фінансового стану суб'єктів господарювання на загал.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент : Навч. посібник. К. : Ніка-Центр, 2001. 528 с.
2. Васильців Т. Г., Ярошко О. Р. Фінансова безпека суб'єкта господарювання: місце в системі економічної безпеки та пріоритети посилення на посткризовому етапі розвитку економіки. *Науковий вісник ЛТЕУ України*. 2018. Вип. 21.2. С. 132-136.
3. Горячева К. Фінансова безпека суб'єкта господарювання. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2003. № 8. С. 65-67.

4. Заюкова М. С. Теорія фінансової стійкості суб'єкта господарювання : монографія. Вінниця : Вид-во «Універсум», 2009. 155 с.
5. Зубко Т. Л. [Оцінка рівня економічної безпеки суб'єкта господарювання галузі зв'язку](#). *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. Вип. 3. С. 81-88.
6. Куцик В. І., Лупак Р. Л. [Моделювання конкурентних позицій підприємств реального сектора економіки на внутрішньому ринку](#). *Бізнес Інформ*. 2017. № 12 (479). С. 244-249.
7. Лупак Р. Л., Дідич А. М. Економічні основи забезпечення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник ЛТЕУ України*. 2017. Вип. 20.6. С. 248-252.
8. Лісничук О. А. Розрахунок санаційного потенціалу суб'єкта господарювання: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. *Інноваційна економіка*. 2019. № 5(31). С. 51-56.
9. Маноїленко О. В. Підходи до оцінки санаційного потенціалу тимчасово неплатоспроможних суб'єктів господарювання. *Економіка та держава*. 2016. № 1. С. 60-63.
10. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові фінансового стану суб'єкта господарювання. *Економіка. Фінанси. Право*. 2008. № 7. С. 26-28.
11. Савельєва А. О. Фінансова стійкість суб'єкта господарювання та фактори, що впливають на неї. *Регіональна економіка*. 2018. Вип. 2. С. 144-152.
12. Фокіна Н. П., Бокій В. І. Економічна безпека суб'єкта господарювання – найважливіша складова фінансової стійкості. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. № 8 (26). С. 111-114.
13. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
14. Samiilenko, H., Kyrychenko, S., Kravchuk, Y., Svinarova, H., & Shevchenko, A. (2021). Assessment of Investment Potential of Regions Under the Impact of the Potential-Forming Space Transformation. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(10), 250-256.
15. Vasylytsiv T. G., Lupak R. L., Kynytska-Iliash M. V. Strategic approaches to the effective use [of intangible assets as a condition for strengthening the competitiveness of enterprise](#). *Науковий вісник Полісся*. № 2 (14). С. 8-15.
16. Samiilenko, H., Kyrychenko, S., Kravchuk, Y., Svinarova, H., & Shevchenko, A. (2021). Assessment of Investment Potential of Regions Under the Impact of the Potential-Forming Space Transformation. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(10), 250-256.

REFERENCES:

1. Blank, Y. A. (2001). Financial management. Kyiv: Nyka-Tsentr. 528 p.
2. Vasylytsiv, T. G., Yaroshko O. R. (2018). Financial security of the enterprise: place in the system of economic security and priorities of strengthening at the post-crisis stage of economic development. *Scientific Bulletin of LTEU of Ukraine*. Vol. 21.2. pp. 132-136.
3. Gorjacheva, K. (2003). Financial security of the enterprise. The essence and place in the system of economic security. *Economist*. Vol. 8, pp. 65-67.
4. Zajukova, M. S. (2009). Theory of financial stability of the enterprise. Vinnyca: «Universum». 155 p.
5. Zubko, T. L. (2016). Assessment of the level of economic security of the communications company. *Economy. Management. Business*. Vol. 3. pp. 81-88.
6. Kutsyk, V. I., Lupak, R. L. (2017). Modeling of competitive positions of enterprises of the real sector of the economy in the domestic market. *Business Inform*. no 12 (479). pp. 244-249.
7. Lupak, R. L., Didych, A. M. (2017). Economic bases of ensuring the competitiveness of the enterprise in market relations. *Scientific Bulletin of LTEU of Ukraine*. Vol. 20.6. pp. 248-252.
8. Lisnichuk, O.A. (2019). Calculation of the rehabilitation potential of the enterprise: foreign experience and domestic practice. *Innovative economy*. Vol. 5(31). pp. 51-56.
9. Manojlenko, O.V. (2016). Approaches to assessing the resolution potential of temporarily insolvent entities. *Economy and state*. Vol. 1. pp. 60-63.
10. Marcyn, V. S. (2008). Reliability, solvency and financial stability – the main components of the financial condition of the enterprise. *Economics. Finance. Law*, no. 7, pp. 26-28.
11. Saveljeva, A. O. (2018). Financial stability of the enterprise and the factors. *Regional economy*. Vol. 2. pp. 144-152.
12. Fokina, N. P., Bokij, V. I. (2003). Economic security of the enterprise – an essential component of financial stability. *Actual problems of economics*. Vol. 8 (26), pp. 98-110.
13. Cal-Calko, Ju. S. (2008). Financial analysis. Kyiv: Centr uchbovohoji literatury. 566 p.
14. Samiilenko, H., Kyrychenko, S., Kravchuk, Y., Svinarova, H., & Shevchenko, A. (2021). Assessment of Investment Potential of Regions Under the Impact of the Potential-Forming Space Transformation. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(10), 250-256.
15. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., Kynytska-Iliash, M. V. Strategic approaches to the effective use [of intangible assets as a condition for strengthening the competitiveness of enterprise](#). *Scientific Bulletin of Polissya*. № 2 (14). pp. 8-15.
16. Samiilenko, H., Kyrychenko, S., Kravchuk, Y., Svinarova, H., & Shevchenko, A. (2021). Assessment of Investment Potential of Regions Under the Impact of the Potential-Forming Space Transformation. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(10), 250-256.

DEVELOPMENT OF METHODS OF PLANNING FINANCIAL SUSTAINABILITY OF BUSINESS ENTITIES

Svitlana DZERELEIKO, Pavlo NAGORNY, Oksana LOPATOVSKA
Khmelnyskyi Cooperative Trade and Economic Institute

The purpose of the article is to improve the methodology of planning the financial stability of economic entities by developing and testing the appropriate author's approach.

The study reveals the relevance, first, ensuring the financial stability of economic entities in modern conditions; secondly, the use of the best methodological approaches for such purposes, which allows to ensure high quality management in this area and on which the financial security of the business entity largely depends.

The basic tasks of the methodology of planning the financial stability of the entity, which relate to the forecast balance sheet, generalization of expected changes in assets and liabilities of the balance sheet due to all targets, assessment of probable financial condition of the entity during and at the end of the planning period. ensuring financial stability and solvency.

Under the planning of financial stability of the entity should be understood as a systematic calculation of the main financial indicators of its activities for the operational (current) planning period and the choice of optimal answers to the criteria of optimality. Accordingly, the method of ensuring the financial stability of the entity involves determining the system of time and space and coordinated with the purpose and resources of measures and actions, as well as relevant targets aimed at fulfilling the mission and objectives of the entity at the appropriate stage its planned life cycle.

The applied value of the research results is that on the basis of the data of the researched business entity the forecast balance of assets and liabilities of the business entity for the end of 2022 is made. A criterion assessment of the planned parameters of financial stability was made and the planned balance of cash flows of the business entity for 2022 was developed.

The scientific novelty of the research results is to deepen the methodological and applied foundations of managing the financial condition of economic entities by developing an author's methodology for planning the financial stability of the enterprise.

Keywords: business entities, financial condition, financial management, financial stability, planning, methodological approaches, analysis, provision.